

КИРИЧЕНКО Ольга Юріївна,
 кандидат юридичних наук, доцент,
 доцент кафедри адміністративного права та процесу факультету № 1
 Харківського національного університету внутрішніх справ
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6085-6175>

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

Процес кваліфікації адміністративних деліктів можна охарактеризувати як надважливий елемент механізму призначення адекватного та ефективного покарання особи, що скоїла правопорушення, з боку відповідних державних органів. В основу вказаного процесу закладений принцип визначення виду протиправного проступку, його розмежування від злочину та інших видів правопорушень. Кваліфікація проступків має безпосередній вплив як на державні інтереси взагалі, так і на інтереси кожного конкретного громадянина, зокрема; шляхом забезпечення законності та правопорядку у суспільстві цей процес формує умови для ефективної розбудови правової держави та реформування правоохоронної системи.

З доктринальної точки зору кваліфікація юридичних фактів за ознакою характеру наслідків, що настають внаслідок існування певних обставин, це правова оцінка певних юридичних фактів, які можуть бути поділені на:

1) юридичні факти, що встановлюють право. З їх існуванням пов'язане виникнення правовідносин. Так, призначення на певну посаду слугує підставою виникнення правовідносин державної служби;

2) юридичні факти, що змінюють право. Наявність цих фактів тягне зміну правовідносин, що вже існують;

3) юридичні факти, що припиняють право. Це такі обставини, наявність яких тягне припинення правовідносин, що вже існують.

4) юридичні факти, що перешкоджають виникненню або трансформації права. Це обставини, наявність яких зумовлює правову неможливість виникнення, зміни, припинення тощо правовідносин. Наприклад, накладення на державного службовця дисциплінарного стягнення може бути перешкодою до отримання наступного рангу службовця тощо;

5) юридичні факти, що призупиняють право. Це може бути тимчасове позбавлення певних прав за адміністративне правопорушення. Наприклад, позбавлення права управління автотранспортними засобами на певний строк;

6) юридичні факти, що поновлюють право. До них належать обставини, наявність яких тягне відновлення прав, що існували раніше.

Аналізуючи наукові здобутки сучасного адміністративного права можна констатувати, що механізм адміністративно – деліктної кваліфікації містить у собі оціночно-пізнавальні ознаки та реалізується у певних логічних формах. З точки зору формальної логіки та філософії, безпосереднє зіставлення у процесі кваліфікації вчиненого діяння як явища об'єктивної дійсності із ознаками абстрактного поняття делікту, є неможливим, як і використання щодо названих явищ філософських категорій відповідності чи тотожності. Абстрактне і конкретне розрізняються як за характером, так і за ступенем відповідності знання об'єктивній природі досліджуваних речей [2, с. 10].

Зважаючи на вищенаведене можна констатувати, що кожному виду адміністративного делікту повинен відповідати свій тип адміністративно-правової кваліфікації. Узагальнено адміністративно-правова кваліфікація залишається різновидом правової кваліфікації,

яка являє собою юридичну оцінку усієї сукупності фактичних обставин справи шляхом віднесення конкретного випадку до певних юридичних норм. В основі правової кваліфікації знаходиться «конкретний випадок», а іншими словами – юридичний факт, який саме і досліджується в процесі адміністративно-правової кваліфікації [1, с. 198-199].

Уповноважена особа, здійснюючи кваліфікацію адміністративного делікту, відображає у своїй свідомості певну правову норму у всіх її законодавчо сформульованих ознаках, утворює її поняття. Це поняття (відображені ознаки норми) накладається на відображувані у свідомості ознаки конкретного діяння, що має формальні ознаки адміністративного делікту. При цьому зіставлення відбувається лише за ознаками норми, і до уваги не береться множина додаткових характеристик діяння, не передбачених нормою права. У процесі кваліфікації адміністративного делікту, попри можливе суттєве доказове значення великої кількості фактичних ознак вчиненого діяння далеко не всі з них беруться до уваги уповноваженим суб'єктом кваліфікації [3, с. 118].

Підбиваючи підсумок необхідно підкреслити, що протиправне діяння, яке підлягає кваліфікації, створює підґрунття для виникнення низки нових юридичних фактів, а логіка їх виникнення обумовлена чинним законодавством. У правовому розрізі цей процес складає провадження в справах про адміністративні правопорушення, де на кожній стадії здійснюється адміністративно-правова кваліфікація відповідним суб'єктом адміністративної юрисдикції, але в основі кваліфікації знаходиться один і той самий юридичний факт.

Список бібліографічних посилань

1. Гуржій А. В. Сутність і значення адміністративно-правової кваліфікації. *Право і суспільство*. 2015. № 1. С. 197–201
2. Стороженко О. М. Адміністративно-правова кваліфікація зловживань монопольним (домінуючим) становищем на ринку: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О. М. Стороженко ; Нац. аграр. ун-т. К., 2019. 19 с.
3. Білас Ю. Ю. Європейські стандарти прав людини в контексті правозастосування сучасної України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12 / Білас Юлія Юліанівна. К., 2018. 228 с.

МАРКОВА Олена Олегівна,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри юридичних дисциплін Сумської філії

Харківського національного університету внутрішніх справ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9970-0944>

ОГЛЯД ПРОБЛЕМ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Реформування адміністративно-деліктного законодавства необхідно починати із визначення проблем та їх передумов, які характерні для адміністративної відповідальності на сучасному етапі розвитку. Процес співставлення прогнозування та реальний розвиток адміністративно-деліктного законодавства залежать від з'ясування ключових факторів, які розкривають неефективність, неспроможність та неякісність правового регулювання адміністративної відповідальності в Україні.

Розвиток суспільних відносин, недоліки та помилки в діяльності суб'єктів адміністративно-юрисдикційної діяльності можуть бути причинами як аналітичних прогнозів, так і удосконалення адміністративно-деліктного законодавства.

Тому спершу необхідно здійснити моніторинг та огляд основних проблем, які виділяють вчені і, які потребують вирішення в рамках реформи адміністративно-деліктного законодавства цілому. Проблематика адміністративної відповідальності ґрунтовно досліджувалась в працях таких вчених, як В. В. Донський, Л. В. Коваль, Т. О. Коломоєць,